

ОПЕРАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ

Сидоренко О.В., гр. МО-10М

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **С.С. Ткачова**

Державний біотехнологічний університет

У сучасних умовах функціонування та розвитку підприємств постійно зростає значення стратегічного управління, яке є сучасним інструментом в умовах постійних змін і пов'язаною з цим невизначеністю. Стратегічне управління покликане розширити горизонти передбачення, створити можливості для своєчасної реакції підприємства на зміни зовнішнього середовища на ринках товарів, послуг і технологій. Стратегічне управління передбачає наявність у підприємства ієрархії стратегій, до складу якої можуть входити: інвестиційна, інноваційна, екологічна, соціальна, маркетингова, фінансова, операційна стратегії, стратегія персоналу та ін., залежно від структури та змісту діяльності. Операційна стратегія займає важливе місце серед інших стратегій, оскільки відповідає за розвиток операційної діяльності, за використання і розвиток виробничих потужностей підприємства з метою досягнення стратегічних конкурентних переваг. Операційна стратегія має складні зв'язки зі всіма іншими стратегіями підприємства, тому її ефективність зумовлена не тільки власним змістом, але й тим, наскільки комплексно й органічно вона взаємодіє з іншими підсистемами. Операційна стратегія підприємства враховує: вимоги зовнішнього середовища (у яких економічних і технологічних умовах підприємство намагається виконати свою стратегію); конкурентні вимоги (слабкі і сильні сторони конкурентів, їхні можливі дії); життєвий цикл продукту діяльності (товару та/або послуги) тощо. До складу операційної стратегії можуть входити: стратегія продукту діяльності; стратегія процесу; стратегія вибору місця розташування; стратегія розміщення; стратегія людських ресурсів; стратегія постачання. Найбільш важливі стратегічні рішення приймаються на рівні стратегії продукту діяльності та стратегії процесу. На практиці серед операційних виділяють стратегії: підвищення якості, диференціації, виробничих процесів, ресурсозаощадження, оптимальних витрат, лідерства за витратами, інвестування та ін.

Операційна стратегія підприємства, як правило, відповідає за: витрати на виробництво продукту діяльності, що дає можливість конкурувати за цінами; якість виробництва, що забезпечує високу

якість продукту діяльності; якість виробничих поставок, що забезпечує конкурентні переваги у швидкості та надійності поставок; відповідність виробництва попиту або гнучкість, що надає підприємству вміння успішно конкурувати на ринку товарів та послуг. За допомогою ефективної операційної стратегії можна оптимізувати використання ресурсів, процесів та технологій.

Для визначення операційної стратегії науковці виділяють чотири основних види діяльності: виробництво; постачання; транспортування; сервіс. Згідно з цим, операційні стратегії визначають як такі, що містять у собі принципи управління ключовими структурними одиницями (підприємствами, відділами продажів, центрами розповсюдження) в їх повсякденній стратегічно значущій діяльності (рекламні компанії, закупівля сировини, управління запасами, ремонт і профілактика, транспортування тощо).

На операційну стратегію суттєво впливають особливості сфери діяльності підприємства. Специфічними рисами сфери ресторанного бізнесу, обраної в якості об'єкту дослідження, є: унікальність ресторанного продукту та високий рівень його індивідуалізації; співпадіння у часі процесів виробництва, реалізації та споживання; висока міра взаємодії зі споживачем; висока працёмісткість операцій; множинність зв'язків з постачальниками сировини та товарів, бізнес-партнерами, органами влади; залежність попиту на ресторанний продукт від багатьох чинників зовнішнього середовища тощо. Унікальність ресторанного продукту пов'язується з його комплексністю, що передбачає поєднання матеріальних та нематеріальних складових: продукції та послуг. Особливості ресторанного продукту закладів різних типів та класів регламентовані ДСТУ 4281:2004 у визначеннях. Так, наприклад, продукт діяльності ресторану характеризується різноманітним асортиментом продукції власного виробництва і закупних товарів, високим рівнем обслуговування та комфорту в поєднанні з організацією відпочинку та дозволя споживачів.

Операційна стратегія як складова загальної бізнес- або корпоративної стратегії має вирішальне значення для конкурентоспроможності та успіху підприємства. Без чіткої операційної стратегії підприємства не встигають за зміною ринків і програють стратегічним конкурентам. Важливість операційної стратегії, її роль та значущість у системі стратегій підприємства підтверджується тезою Л. Геллоуея: “без чітко вираженої операційної стратегії та ефективного операційного менеджменту організація може вижити лише чисто випадково”.